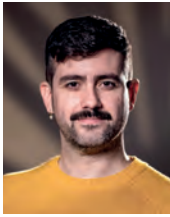

CALENDARIO
**CIENTÍFICO
ESCOLAR**

2026

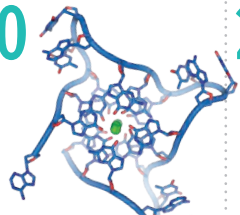
LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
29	30	31	1 1943 Nace Montserrat Soliva Torrentó. Foi especialista en compostaxe e mais no uso de residuos orgánicos para preservar o medio ambiente, protexer o solo e incrementar a produtividade agraria.	2 1938 Nace a informática, inventora e activista Lynn Conway. O seu traballo innovador no deseño de hardware tivo un impacto revolucionario en toda a industria informática.	3 1972 Falece a xenetista Elisabeth Schiemann. Os seus traballos sobre as relacións evolutivas de importantes cereais, como o trigo e a cebada, teñen unha grande influencia na bioloxía vexetal do presente.	4 1981 Nace a enxeñeira aeroespacial Diana Trujillo Pomerantz. Traballa no Laboratorio de Propulsión a Chorro, onde lidera o equipo responsable do brazo robótico do astromóbil Perseverance.
5 1984 Richard Stallman inicia o desenvolvemento do sistema operativo GNU. Este programador e activista é considerado o fundador formal do movemento do software libre.	6 1948 Nace a médica María Castellano Arroyo. Especializada en medicina legal e forense e medicina do traballo, converteuse na primeira catedrática nunha facultade de Medicina en España (en Zaragoza).	7 1972 Nace o enxeñeiro Bisi Ezerioha. Comezou a súa carreira na industria farmacéutica, para se dedicar posteriormente á automoción. Construíu algúns dos motores máis potentes de Honda.	8 1907 O naturalista Odón de Buen describe dous novos tipos de isópodos (crustáceos) e dous góbidos (peixes) nas illas Baleares.	9 1932 Nace o historiador e dramaturgo Djibril Tamsir Niane. Transcribiu e estudou a epopea de Sundiata, un poema épico mandinga. Foi un dos editores da Historia Xeral de África da UNESCO.	10 1909 Nace a bioquímica Filomena Nitti. Estudou substancias activas sobre o sistema nervioso, codescubriu o papel da histamina nas reaccións alérxicas e desenvolveu o primeiro antihistamínico.	11 2001 Falece a epidemióloga e viróloga Dorothy Millicent Horstmann. A súa investigación sobre a propagación do poliovirus no fluxo sanguíneo foi chave para desenvolver a vacina contra a poliomielite.
12 1799 Nace a botánica e ilustradora científica Priscilla Susan Falkner Bury. Publicou unha das obras máis belas sobre lirios do século XIX.	13 1930 Nace a astrónoma Waltraut Seitter. En Münster, organizou o Proxecto de desprazamento cara ao vermello de Münster (MRSP) e o Münster Red Sky Survey, un catálogo de galaxias do hemisferio sur.	14 2026 Día Mundial da Lóxica. Salienta a importancia da lóxica no desenvolvemento do coñecemento e rende homenaxe aos lóxicos Kurt Gödel (falecido este día en 1978) e Alfred Tarski (nado este día en 1901).	15 1985 Nace Aitor Villafranca Velasco, Premio Nacional de Investigación 2024. Investiga en óptica integrada e é un dos fundadores de PRISMA, asociación que traballa polos dereitos LGBTQIA+ en ciencia.	16 1932 Nace a física Phyllis Bolds. O seu traballo sobre frecuencias de vibración dos helicópteros axudou a demostrar que a curva de proba de vibración de helicópteros utilizada en 1970 non era axeitada.	17 2005 Falece o científico Albert Schatz. Foi codescubridor da estreptomicina, un antibiótico illado a partir da bacteria <i>Streptomyces griseus</i>.	18 2024 Lesley Lokko é a primeira arquitecta afrodescendente en recibir a Medalla de Ouro do Instituto Real de Arquitectos Británicos. Recoñece a súa contribución á xustiza e democratización da arquitectura.

19

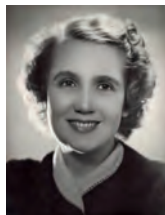
2023 O químico teórico e premio nobel **Roald Hoffmann** visita o MUDIC. Salienta tamén a súa faceta como poeta, explorando as fronteiras da ciencia e a beleza das letras e as moléculas.

20

2013 Persoal investigador da Universidade de Cambridge publica o artigo que confirma a existencia de **ADN cunha hélice cuádrupla en células humanas**.

21

1894 Nace a xeóloga **Edelmira Inés Mórtola**. Investigou na área de mineraloxía e tivo unha extensa carreira como docente. Entre as súas publicacións destaca o libro *Nociones de Mineralogía*.

22

1476 O humanista, lexicógrafo e gramático **Antonio de Nebrija** toma posesión da cátedra de Prima de Gramática na Universidade de Salamanca.

23

1916 Nace a física **Elizabeth Riddle Graves**. Foi unha pioneira en física de neutróns e na detección e medición de neutróns rápidos.

24

2020 Falece a física **Li Fanghua**. Dedicouse fundamentalmente á física de difracción, a microscopia electrónica de alta resolución e a investigación cristalográfica.

25

1957 Falece o bacteriólogo **Kiyoshi Shiga**. Descubriu a bacteria *Shigella*, o axente causante da shigelose, un tipo de disentería que se transmite por vía fecal-oral.

26

1839 Nace a química **Rachel Lloyd**. O seu traballo para determinar a concentración de sacarosa da remolacha azucreira axudou ao desenvolvemento da industria azucreira comercial en Norteamérica.

27

2021 Falece a tecnóloga dos alimentos **Nunuk Nuraini**. En 1982 creou o saborizante seco de *mi goreng* para a marca Indomie. É un dos saborizantes para fideos instantáneos máis famosos do mundo.

28

1915 Nace a paleontóloga **Andreina Celeste Marina Bocchino**. É coñecida polo seu traballo en paleontoloxía de vertebrados.

29

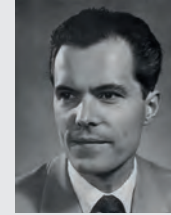
2018 Apróbase o **Estatuto da Axencia Espacial Africana (AfSA)**. Con sede no Cairo (Exipto), busca promover e coordinar o desenvolvemento de actividades espaciais en África.

30

1899 Nace o médico virólogo **Max Theiler**. En 1951 recibiu o Premio Nobel en Fisioloxía ou Medicina polo seu traballo pioneiro no desenvolvemento dunha vacina contra a febre amarela.

31

1929 Nace o físico **Rudolf Ludwig Mössbauer**. Recibiu o Premio Nobel de Física por investigar a absorción da resonancia da radiación gamma e mais por descubrir o efecto que leva o seu nome.

1

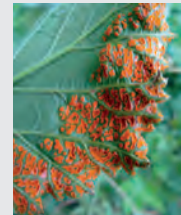
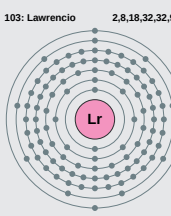
Día Mundial das Enfermidades Tropicais Desatendidas (ETD)

O Día Mundial das Enfermidades Tropicais Desatendidas (ETD) conmemórase cada 30 de xaneiro desde o seu recoñecemento oficial pola Organización Mundial da Saúde (OMS) en 2021. O seu propósito é dar visibilidade a un grupo de máis de 20 enfermidades infecciosas causadas por parasitos, bacterias, fungos, virus ou toxinas, que afectan de maneira desproporcionada ás rexións máis pobres do mundo. Segundo estimacións, máis de 1.500 millóns de persoas requiren atención fronte a estas enfermidades, que se concentran en rexións tropicais e subtropicais da África subsahariana, Asia meridional,

América Latina e zonas do Pacífico, onde o acceso a servizos básicos de saúde, auga potable e saneamento é limitado. Este día mundial busca sensibilizar sobre o sufrimento que xeran, destacar a urxencia de investimentos e promover a acción colectiva para avanzar no seu control, eliminación ou erradicación.

<https://www.who.int/es/campaigns/world-ntd-day>

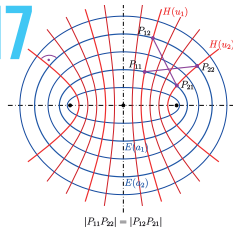
LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
26	27	28	29	30	31	1
						 2005 Ten lugar o lanzamento da Rede Africana de Epidemioloxía de Campo (AFENET). O seu obxectivo é fortalecer os programas de formación en epidemioloxía en África.
2	3	4	5	6	7	8
 1878 Nace a ornitóloga Leonora Jeffrey Rintoul. Traballou durante décadas xunto a Evelyn Vida Baxter, estudando, entre outros, os movementos das aves na illa de May.	 1906 Nace a bioquímica Ilona Banga. Codescubriu a actomiosina e a primeira elastase. Tamén caracterizou como a actina e a miosina interactúan para producir a contracción muscular.	 2000 Instáurase o Día Mundial contra o Cancro. Nesta data, organizacións e persoas de todo o mundo únense para concienciar sobre o cancro e facer del unha prioridade de saúde pública.	 1958 Créase na Arxentina o Consello Nacional de Investigacións Científicas e Técnicas (CONICET). O seu primeiro presidente foi Bernardo Houssay, Premio Nobel de Fisioloxía e Medicina.	 1888 Williamina Fleming descobre a nebulosa Cabeza de Cabalo. En 1881 entrara como auxiliar temporal no observatorio do Harvard College, onde acabaría realizando numerosos descubrimentos.	 1940 Nace a viróloga Nubia Muñoz Calero. Traballou na identificación do virus do papiloma humano como causante do cancro de colo uterino, un paso chave para desenvolver a vacina contra esta doenza.	 1984 Falece a micóloga Gillian Fiona Laundon coñecida polo estudo das ferruxes, fungos patóxenos de plantas, e por crear un novo sistema para a terminoloxía de esporas.
9	10	11	12	13	14	15
 1900 Nace a arqueóloga Ann Axtell Morris. Foi unha importante colaboradora na tarefa de documentar e reconstruír o Templo dos Guerreiros no sitio arqueolóxico de Chichén Itzá noucatán.	 1944 Falece o astrónomo Eugène Michel Antoniadi. Foi un destacado observador e un firme crítico da hipótese das canles de Marte.	 2016 Celébrase o primeiro Día Internacional da Muller e a Nena na Ciencia. Este día busca recoñecer o rol crítico de mulleres e nenas na ciencia e a tecnoloxía.	 1959 Falece o pianista George Antheil. Foi coinventor, xunto á enxeñeira e actriz Hedy Lamarr, dunha tecnoloxía que se considera precursora das conexións sen fíos como a wifi.	 1967 Faise público o achado en Madrid de dous códices perdidos de Leonardo da Vinci, con deseños de máquinas, fortificacións e tratados de mecánica de enorme valor histórico.	 1961 Sintetízase o laurencio (número atómico 103) no Laboratorio Nacional Lawrence Berkeley. En 1992, a IUPAC recoñeceu o Instituto Central de Investigación de Dubná como codescubridor deste elemento.	 2015 A física Nashwa Eassa recibe o Premio Fundación Elsevier para mozas científicas de países en desenvolvemento. Investigou a redución da película acumulada en semicondutores de alta velocidade.

16

1929 Nace a arqueóloga **Anna-Liisa Hirviluoto**. Especializouse na Idade de Ferro en Finlandia, da que salientan os seus traballos no xacemento de Ristimäki en Turku ou no cemiterio viquingo de Yläne.

17

1765 Nace o matemático e astrónomo **James Ivory**. Fundamentou o teorema de Ivory sobre seccións cónicas confocais.

18

901 Falece o astrónomo, matemático, musicólogo e tradutor **Thábit ibn Qurra**. Fundou unha escola de tradutores do grego ao árabe, chave para a difusión de textos de Arquímedes, Euclides e Tolomeo.

19

1907 Nace o agrónomo, micólogo e promotor do esperanto **Paul Neergaard**. É considerado o pai da patoloxía de sementes, cuxo termo acuñou xunto coa escocesa Mary Noble nos anos 1940.

20

1893 Nace a psicóloga e avogada **Sarah Elizabeth Marston**. Atribúeselle, xunto co seu marido William Marston, o desenvolvemento da medición da presión arterial sistólica para detectar o engano.

21

1993 Falece a sismóloga danesa **Inge Lehmann**. Descubriu a descontinuidade que leva o seu nome, demostrando a existencia do núcleo interno sólido da Terra.

22

1943 Nace a física **Lorella Margaret Jones**. A súa investigación centrouse na física de alta enerxía, en particular a forza que une as partículas nucleares aos quarks.

23

2005 O grupo de radioastronomía da Universidade de Cardiff anuncia a descuberta dunha **galaxia formada case integramente por materia escura**. A súa particularidade é que non parece conter estrelas.

24

1304 Nace o explorador **Ibn Battuta**. É famoso pola súa obra *La Rihla de Ibn Battuta*, onde documenta as súas viaxes ao longo de máis de 100.000 km e que é fonte de coñecemento sobre a época.

25

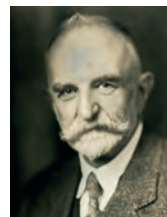
2018 Fúndase a **Axencia Espacial Africana (AfSA)**. Con sede en Exipto, encárgase de promover a cooperación entre as políticas espaciais dos estados membro da Unión Africana.

26

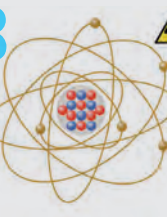
2006 Inauguración do **Banco Mundial de Sementes de Svalbard** ou Cámara Global de Sementes. Este almacén subterráneo conserva sementes de miles de plantas de todo o mundo.

27

1863 Nace o sociólogo e filósofo **George Herbert Mead**. É considerado un dos pioneiros do pragmatismo e unha grande influencia para o desenvolvemento das teorías funcionalistas.

28

1940 Os físico-químicos **Martin Kamen e Sam Ruben** descubren o **carbono-14**. Este isótopo radioactivo do carbono úsase frecuentemente para determinar a idade de materiais orgánicos.

1

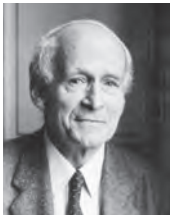
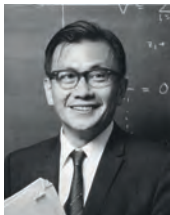
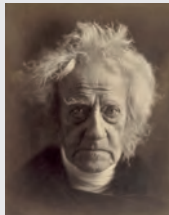
STEM Talent Girl

STEM Talent Girl, iniciativa da Fundación ASTI, ten como obxectivo inspirar e motivar a nenas e mozas a exploraren e desenvolveren vocacións en ciencia, tecnoloxía, enxeñaría e matemáticas (STEM). Desde o seu lanzamento en 2016, chegou a máis de 7000 participantes en toda España, ofrecendo formación gratuita adaptada a distintos niveis educativos, desde secundaria ata a universidade. O programa combina obradoiros prácticos, mentorías con profesionais do sector, visitas a empresas e experiencias de traballo real, fomentando a aprendizaxe activa e a orientación profesional.

Ademais, conta coa colaboración de máis de 500 expertas e compañías tecnolóxicas, o cal contribúe a reducir a fenda de xénero en carreiras STEM e promover a igualdade de oportunidades. Con estas accións, STEM Talent Girl busca apoderar as mozas para que se convertan en futuras líderes científicas e tecnolóxicas.

<https://astifoundation.com/stem-talent-girl/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
23	24	25	26	27	28	1
						 2011 Lanzamento da Sociedade Africana de Ciencias de Laboratorio Clínico (ASLM). O seu obxectivo é mellorar o acceso a servizos de diagnóstico e medicina de laboratorio de calidade en África.
2	3	4	5	6	7	8
 1840 Falece o médico e astrónomo Heinrich Olbers. Formulou o paradoxo Olbers: nun universo estático e infinito, o ceo nocturno debería ser totalmente brillante, sen rexións desprovistas de luz.	 1919 Nace a bióloga Anita Hoffmann Mendizábal. Foi unha pioneira no estudo dos arácnidos e ácaros en México e reuniu unha colección acarolóxica de máis de 100.000 exemplares.	 2021 A científica Duni Sawadogo recibe o Premio Harambee. Especializada en hematoloxía, é coñecida por loitar contra o tráfico de medicinas falsas que prexudican fundamentalmente a mulleres e menores.	 1915 Nace o matemático Laurent Schwartz. Foi un dos grandes matemáticos franceses do século XX e o primeiro en obter a Medalla Fields (polos seus traballos sobre teoría de distribucións).	 1915 Nace o matemático Kunihiko Kodaira, gañador da Medalla Fields. É coñecido polas súas contribucións na xeometría alxébrica e na teoría da variedade complexa.	 1792 Nace o matemático e astrónomo John Herschel. Tamén fixo avances no campo da fotografía, caso da invención da cianotipia, un procedemento fotográfico monocromo en cor azul de Prusia.	 1913 Nace a botánica Luz María Villarreal de Puga. Descubriu os millos perennes <i>Zea perennis</i>, en Ciudad Guzmán, e <i>Zea diploperennis</i>, na serra de Manantlán.
9	10	11	12	13	14	15
 1910 Nace a bacterióloga Nancy Atkinson. Especializouse no estudo da bacteria <i>Salmonella</i>. Tamén traballou no desenvolvemento de antibióticos e vacinas e o illamento do virus da poliomielite.	 1912 Nace a xeógrafa, arqueóloga e historiadora Josefina Oliva Teixell. Escribiu varios libros de historia e xeografía e tamén traduciu ao castelán obras da antropóloga Laurette Sejourné.	 1936 Nace o médico Harald zur Hausen. Recibiu un Premio Nobel por descubrir que o virus do papiloma humano era a causa principal do cancro de colo de útero.	 1940 Nace a bióloga Aida González de Infante. Especializouse en limnoloxía e realizou destacados estudos sobre o plancto nas augas continentais do continente americano.	 1855 Nace Percival Lowell, astrónomo afeccionado que dedicou anos á observación de Marte. Tamén dedicou os seus esforzos á busca do Planeta X, o hipotético planeta máis alá de Neptuno.	 2018 Falece o físico teórico, cosmólogo e divulgador científico Stephen Hawking. É coñecido polos seus estudos sobre os buratos negros.	 1874 Nace o meteorólogo Wasaburo Oishi. É coñecido por descubrir as correntes en chorro a altas altitudes. Buscando chegar a unha audiencia internacional, publicaba os seus informes en esperanto.

16

1890 Nace o médico **Lelio Olchese Zeno**. Especializado en traumatoloxía, é coñecido, entre outros, polo seu desenvolvemento de métodos para tratar as fracturas do cóbado en menores.

17

1993 O biofísico **Alexandre Quintanilha** é recoñecido como Grande Oficial da Orde Militar de Santiago de la Espada. Tras se doutorar en física do estado sólido, reorientou a súa carreira á bioloxía.

18

1922 O astrónomo **Karl Wilhelm Reinmuth** descobre o asteroide Aralia (973). Recibe o seu nome pola planta aralia, nativa de Asia e América.

19

1893 Nace a arqueóloga **Gertrud Dorka**. Durante a década de 1950 dirixiu escavacións en Berlín, cidade que aínda se atopa en proceso de reconstrución tras a Segunda Guerra Mundial.

20

2026 **Día Mundial da Saúde Bucodental**. A Federación Dental Internacional adoptou este día para concienciar sobre o impacto das enfermidades orais na saúde xeral e o benestar.

21

1920 Nace a cristalógrafa e historiadora da ciencia **Gabrielle Donnay**. Experta en estrutura e química dos cristais, dedicou parte da súa carreira a recompilar investigacións en cristalografía.

22

2018 A pediatra e epidemióloga **Heather Zar** é recoñecida co premio L'Oréal-UNESCO polas súas investigacións na saúde infantil, especialmente en doenzas respiratorias como a asma e a pneumonía.

23

1899 Nace a entomóloga **Amelia Tonon**. Analizou a evolución e a fisioloxía das células vitelinas, ocupouse de anomalías embrionarias e estudou o fenómeno do albinismo.

24

1920 Nace a enxeñeira xeóloga **Josefa Cuevas Aguilar**. Dedicou a súa carreira profesional á micropaleontoloxía, nomeadamente desde o Instituto Mexicano do Petróleo.

25

1924 Nace a informática **Charlotte Davis Mooers**. Foi coinventora dun dispositivo para seleccionar as tarxetas perforadas que se usaban para a recuperación de información mediante codificación zeto.

26

2002 Falece a médica **Odile Schweisguth**. É considerada a fundadora da oncoloxía pediátrica en Europa. Creou o primeiro departamento de cancro infantil no Instituto Gustave Roussy.

27

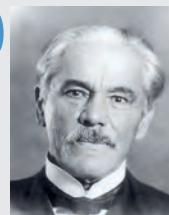
2006 Falece o escritor de ciencia ficción **Stanislaw Lem**. Os seus libros exploran o lugar da humanidade no Universo e as súas limitacións, incluídos os problemas de comunicación con outros seres.

28

1901 Nace a paleobotánica **Suzanne Leclercq**. É coñecida fundamentalmente polo seu estudo das plantas do período Devónico.

29

1869 Nace o antropólogo **Aleš Hrdlička**. Entre outras, formulou a teoría que postula que os humanos chegaron a América desde Asia cruzando o estreito de Bering.

30

1976 Nace a física teórica **Alexandra Olaya Castro**. É coñecida polo seu traballo en física cuántica biomolecular e pola súa investigación sobre os efectos cuánticos na fotosíntese.

31

2026 **Día Mundial das Lipodistrofias**. Procura sensibilizar sobre a problemática de saúde pública que supoñen as lipodistrofias, un conxunto de doenzas que implican unha perda de tecido adiposo.

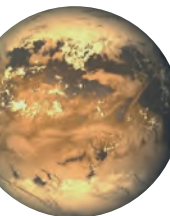
Colección 'Que sabemos de?' e ciclo de conferencias asociado

A colección 'Que sabemos de?', impulsada polo Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC) e a Editorial Catarata desde 2009, ofrece libros breves e accesibles que achegan ao público xeral o coñecemento científico máis actual. Escritos por especialistas, os seus máis de cen volumes abordan temas moi diversos, desde física, biomedicina e medio ambiente ata cuestións sociais ou tecnolóxicas, co obxectivo de divulgaren de forma rigorosa e clara. Para

reforzar esta iniciativa, en 2016 naceu o ciclo de conferencias asociado, que traslada os contidos dos libros a charlas divulgativas abertas ao público. Estas conferencias, organizadas en colaboración con delegacións do CSIC, museos e entidades locais, celébranse en distintas cidades españolas, contribuíndo a descentralizar a cultura científica e fomentar o diálogo directo entre o persoal investigador e a cidadanía.

<https://www.csic.es/es/cultura-cientifica/libros-de-divulgacion/coleccion-que-sabemos-de>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
30	31	1	2	3	4	5
						
		1937 Nace a antropóloga Teresa del Valle . Centrou a súa investigación na crítica feminista na antropoloxía, a etnografía da memoria e as metodoloxías cualitativas.	1935 O físico Robert Watson-Watt consegue unha patente para o sistema de radar. As súas investigacións fixeron do radar un instrumento esencial na Segunda Guerra Mundial.	1841 Nace a entomóloga e ilustradora científica Emily L. Morton . Describiu ciclos vitais dos lepidópteros, adquirindo, criando e ilustrando as distintas etapas da vida destes insectos.	1908 Nace a micóloga Catherine Gross Duncan . Estudou diferentes aspectos dos fungos xilófagos, como a luz solar e o efecto sobre a respiración celular, o efecto dos conservantes e a humidade.	1929 Nace o físico Ivar Giaever . Demostrou como se producía o fenómeno de supercondutividade e recibiu o Premio Nobel polos seus traballos na física do estado sólido.
6	7	8	9	10	11	12
						
1954 Nace a filósofa Eulalia Pérez Sedeño . A súa investigación centrouse en estudos en ciencia, tecnoloxía e xénero.	2022 A Sociedade Linneana de Londres premia o profesor Sebsebe Demissew (Universidade de Adis Abeba) polo seu traballo na flora etíope e a preservación de coñecementos tradicionais.	1896 Nace a conchilióloga Joyce Allan . En 1950, publicou <i>Australian Shells</i> , o primeiro libro que describe unha gran parte dos moluscos australianos.	1921 Nace a bioquímica Marion Webster . Illou o antixeno Vi da febre tifoide e determinou a súa estrutura.	1899 Falece o botánico, naturalista e enxeñeiro Mariano de la Bárcena y Ramos . Foi un home polifacético e, entre outras, describiu novas especies vexetais e deu nome a dúas especies fósiles.	1904 Nace a bioquímica e neurocientífica Elizabeth Roboz-Einstein . Purificou e caracterizou a proteína básica da mielina e estudou a súa relación con doenzas como a esclerose múltiple.	1925 Nace a botánica Aino Marjatta Henssen . Realizou importantes avances no coñecemento taxonómico dos cianoliques (asociacións simbióticas de fungos e cianobacterias).
13	14	15	16	17	18	19
						
1931 Nace a psicóloga clínica Martha E. Bernal . O seu traballo clínico centrouse fundamentalmente na avaliación e o tratamento de menores con problemas de conduta.	1896 Nace a astrónoma Priscilla Fairfield Bok . O seu libro <i>A Via Láctea</i> (1941) foi un dos textos astronómicos de interese xeral máis exitosos que se escribiron.	1765 Falece o polímata Mijaíl Lomonosov . Entre outros, enunciou a Lei de conservación da materia, destacou no estudo xeográfico dos xeos e fundou a primeira universidade rusa.	1820 Nace o matemático e astrónomo Victor Alexandre Puiseux . Introduciu novos métodos sobre funcións alxébricas (por exemplo, as series e o teorema de Puiseux) e contribuíu á mecánica celeste.	2014 O telescopio espacial Kepler da NASA confirma o descubrimento do primeiro planeta do tamaño da Terra na zona habitable doutra estrela. Denomínase planeta Kepler-186f .	2013 O científico Azwinndini Muronga recibe o Premio ao Liderado Distinguido Internacional da Universidade de Minnesota. A súa investigación céntrase na dinámica de fluídos relativista.	2023 A Universidade de Stellenbosch inaugura o meirande laboratorio de bioseguridade de África. Alí investigase a base xenética e molecular da tuberculose e a sida.

20

1865 Nace a bioquímica **Mary Louise Foster**. Na Residencia de Señoritas (Madrid) fundou o Laboratorio Foster para ensinar técnicas químicas e atenuar a ausencia de prácticas na universidade.

21

1914 Nace a profesora e primatóloga **Satsue Mito**. En 1954 descubriu a orixe e a difusión do lavado de batata por parte dos monos.

22

1904 Nace o físico teórico **Robert Oppenheimer**. Logrou notables avances no campo da física, mais o seu nome está indisolublemente unido ao desenvolvemento das primeiras armas nucleares.

23

1907 Falece a xeóloga e especialista en corais **Dorothy Hill**. Foi a primeira muller profesora nunha universidade australiana, así como a primeira muller que presidiu a Academia Australiana de Ciencias.

24

1911 Nace a física e enxeñeira aeroespacial **Irene Sängerbredt**. Durante a súa carreira asesorou en asuntos espaciais a organismos civís e militares, institutos de investigación e universidades.

25

1903 Nace o matemático **Andrey Kolmogorov**. Escribiu *Os fundamentos da teoría da probabilidade* e influíu na probabilidade, a teoría de conxuntos e a teoría de números.

26

1920 Falece o matemático autodidacta **Srinivasa Aiyangar Rāmānujan**. A súa conxectura sobre a función tau abriu novas liñas de investigación.

27

2005 Ten lugar en Tolosa (Francia) o **primeiro voo do Airbus A380**. É considerado o avión de pasaxeiros máis grande do mundo ata o momento, con 73 metros de longo e 24 metros de altura.

28

1907 Nace a microbióloga **Ramona Vaamonde**. En setembro de 1975 detectou con rapidez un gromo de cólera en Santiago de Compostela, que evitou unha epidemia.

29

1909 Nace a brióloga e entomóloga **Elizabeth Gault Fisher**. Durante a súa carreira reuniu unha colección de máis de 3500 mostras de musgos e hepáticas.

30

1921 Nace a dietista e tecnóloga alimentaria **Mary Klicka**. Deseñou racións de comida preparada para o exército, cun sistema que quenta a comida sen chama grazas a unha reacción exotérmica.

1

2

3

Programa Ciencia por Mulleres

MxA FUNDACIÓN MUJERES POR ÁFRICA

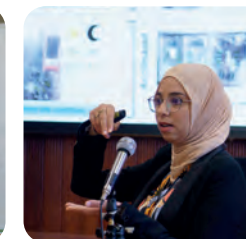
‘Ciencia por Mulleres’ é unha iniciativa da Fundación Mulleres por África (MxA) para apoiar as científicas africanas como líderes na xeración de coñecemento e a innovación. Este programa ofrece estadias de investigación en centros de excelencia españois para axudar a estas científicas a se enfrontaren a retos como a escaseza de recursos e o acceso desigual ás infraestruturas de investigación. Para as mulleres estes retos vense agravados polas expectativas

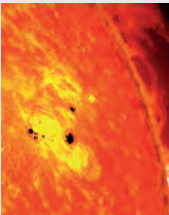
sociais, a escasa visibilidade e os prexuízos de xénero. ‘Ciencia por mulleres’ está a axudar a superar estas barreiras e, ata a data, apoiou 171 científicas de 38 países, fomentando a investigación de vangarda en matemáticas, saúde, cambio climático ou agricultura. Ao destacar os logros das investigadoras africanas, o programa tamén fortalece unha comunidade científica diversa e dinámica que se converte en motor do cambio e do desenvolvemento sostible no continente.

<https://mujeresporafrica.es/11th-edition-science-by-women/>

science by women

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
27	28	29	30	1 1753 Publícase <i>Species Plantarum</i> de Carl Linnaeus. Este traballo considérase o punto de partida oficial da taxonomía vexetal que aínda se usa hoxe en día, segundo o código internacional.	2 1903 Nace a física Gladys Isabel Harper. Estudou raios X e desenvolveu unha teoría para analizar radiación composta e crear feixes monocromáticos, clave en espectroscopia moderna.	3 1945 Falece o naturalista e oceanógrafo Odón de Buen. Entre as súas numerosas achegas, a que máis transcendeu é a creación do Instituto Español de Oceanografía en 1914.
4 1884 Nace a química Agnes Fay Morgan. O seu traballo relacionou a diminución da densidade ósea co aumento da idade e correlacionou os niveis sanguíneos de colesterol coas graxas da dieta.	5 2014 Falece a enxeñeira Sonny Jiménez de Tejada. É lembrada por contribuír ao acceso da muller á universidade en Colombia, país do que foi a primeira licenciada en Enxeñaría Civil e de Minas.	6 1912 Nace Elizabeth Joan Stokes. Desenvolveu un método estandarizado para probar a sensibilidade aos antibióticos, o chamado método de Stokes, que foi a proba estándar ata a década de 1980.	7 1854 Nace o matemático Giuseppe Veronese. Descubriu a “superficie de Veronese”, unha idea chave na xeometría que estuda formas en espazos de máis dimensións.	8 2023 Falece a entomóloga Yiau-Min Huang. Salientan as súas investigacións sobre os mosquitos implicados na transmisión do dengue, o chikunguña, o zika e a febre amarela.	9 1930 Nace o virólogo Albert Kapikian. Identificou o virus de Norwalk (un tipo de norovirus) e desenvolveu a primeira vacina fronte ao rotavirus. Ambos causan gastroenterite.	10 28 a.e.c. Astrónomos da dinastía Han na China documentan unha mancha solar, un dos primeiros rexistros escritos deste fenómeno astronómico.
11 1933 Nace Anna Marguerite McCann. Foi pioneira no eido da arqueoloxía subacuática desde a década de 1960. Comezou a facer mergullo con Jacques Cousteau explorando antigos naufraxios romanos preto de Marsella.	12 1950 Nace a filóloga Ana María Cano González. Salientan os seus estudos sobre a lingua asturiana do val de Somiedo. Presidiu a Academia de la Llingua Asturiana durante 16 anos.	13 2016 Lánzase a sonda MarumaSat I no marco do proxecto educativo NOSA (Axencia Espacial Escolar Galega). A sonda ascendeu ata os 25.000 metros e, posteriormente, puido ser recuperada con éxito.	14 1988 Nace a xeóloga e astronauta da NASA Jessica Watkins. En 2022 converteuse na primeira muller negra en realizar unha misión de longa duración na Estación Espacial Internacional.	15 1991 Falece o historiador Amadou Hampâté Bâ. Realizou investigacións etnolóxicas e recompilou tradicións africanas; dela recórdase a súa frase: <i>Cando unha persoa anciá morre, unha biblioteca arde</i>.	16 1888 O enxeñeiro eléctrico e inventor Nikola Tesla presenta o seu sistema para xerar e transmitir corrente alterna, base da electrificación a grande escala.	17 1912 Nace a inventora Mary Kenner. É coñecida polo desenvolvemento do cinto sanitario axustable cun peto impermeable para compresas, que tentaba evitar que o sangue menstrual manchase a roupa.

18

2026 Día Internacional dos Museos. Trátase dun bo día para lembrar que os museos científicos teñen un papel fundamental para que a ciencia chegue ao conxunto da sociedade.

19

1966 Outorgan o Premio de Investigación Técnica “Juan de la Cierva” a **Piedad de la Cierva Viudes**, polo seu traballo sobre fabricación de ladrillos refractarios con casca de arroz.

20

1570 O cartógrafo **Abraham Ortelius** publica *Theatrum Orbis Terrarum*, o primeiro atlas moderno que reuniu mapas coherentes do mundo e marcou, así, o inicio da cartografía científica.

21

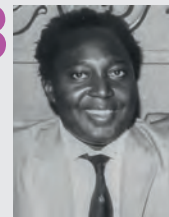
1904 Nace a paleobotánica **Emily Dix**, experta en plantas fósiles do Carbonífero. Os seus estudos no sur de Gales axudaron a entender a formación do carbón e a historia vexetal da Terra.

22

2026 Celébrase o **Día Internacional da Diversidade Biolóxica**, que lembra a importancia de protexer a variedade da vida na Terra e os ecosistemas que a sustentan.

23

2001 Falece o científico **Olumbe Bassir**. As súas principais investigacións centráronse en nutrición e toxinas alimentarias. Defendeu a ciencia como ferramenta para a paz e o desenvolvemento.

24

1870 Nace a botánica **Ynes Mexia**. Recolleu máis de 145.000 plantas en América. O seu labor permitiu descubrir centos de especies novas e ampliar o coñecemento botánico mundial.

25

1919 Nace o matemático e lóxico **Raymond Smullyan**. É famoso polas súas adiviñas, filosofía e maxia, combinando diversión e razoamento en libros que inspiraron a xeracións.

26

1799 Nace o naturalista **Felipe Poey Aloy**. Estudou os peixes de Cuba durante 50 anos. A súa obra *Ictiología Cubana* é chave para a zooloxía e publicouse integramente no ano 2000.

27

1332 Nace o historiador, sociólogo, xeógrafo e filósofo **Ibn Jaldún**. Considerado o pai da socioloxía, a súa obra *Al-Muqaddimah* estudou como funcionan as sociedades, a economía e a política.

28

1927 Nace a química **Xu Xiaobai**. Investigou materiais fluorescentes e compostos químicos complexos, o cal axudou a avanzar en luminarias e mais no estudo de hidrocarburos aromáticos.

29

1970 Falece a ecóloga e limnóloga **Kathleen E. Carpenter**. Destacou pola súa investigación dos efectos da contaminación mineira en organismos acuáticos. En 1928 publicou o primeiro libro británico sobre limnoloxía.

30

1963 Nace **Helen Patricia Sharman**, química e cosmonauta. En 1991 converteuse na primeira persoa británica en viaxar ao espazo e na primeira muller en visitar a estación espacial Mir.

31

1887 Nace a micóloga **Ethel Mary Doidge**. Grazas aos seus coñecementos sobre bacterias e fungos logrou resolver problemas de importancia para a agricultura.

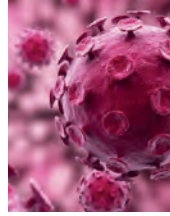
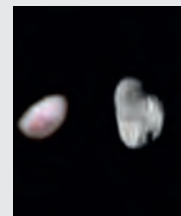

Día Internacional da Fascinación polas Plantas

O Día Internacional da Fascinación polas Plantas celebrárase novamente o 18 de maio de 2026 con centos de actividades organizadas por todo o mundo e o obxectivo de lograr que a maior cantidade de persoas posible coñeza a importancia da ciencia vexetal para a agricultura e a produción sostible de alimentos, así como para a horticultura, a silvicultura e a fabricación de produtos non alimentarios –caso do papel, a madeira, químicos, produtos enerxéticos ou medicamentos, entre outros–. Impulsado pola Organización Europea para a Ciencia das Plantas

(EPSO, pola súa sigla en inglés) desde o ano 2012, ten lugar en máis de 60 países de todo o mundo, dos cales España é un dos que máis actividades de divulgación congrega cada ano. O Instituto de Bioloxía Molecular e Celular de Plantas (IBMCP, centro mixto CSIC-UPV) é o centro coordinador a nivel nacional.

<https://plantday18may.org/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
1 1922 Nace a viróloga Laura Ayres. Coordinou a primeira Enquisa Serolóxica Nacional de Portugal para determinar a prevalencia de doenzas no país.	2 2014 Enxeñeiros do instituto KAIST (Corea do Sur) desenvolven un robot inspirado no velociraptor, capaz de correr a 46 km/h. Mostraron como a biomecánica animal pode impulsar a robótica moderna.	3 1983 Nace a enxeñeira química María Escudero Escribano. Investiga novos procesos e materiais para a conversión de enerxía renovable e produción de combustibles verdes e produtos sostibles.	4 1783 Os irmáns Montgolfier realizan en Annonay (Francia) a primeira demostración pública do seu globo aerostático de aire quente, o cal marca o inicio da era da aviación.	5 1981 A comunidade científica dá a coñecer os cinco primeiros caos de sida en EE. UU. Investigacións posteriores descubriron numerosos casos previos.	6 1910 Nace o historiador Jaime Vicens Vives. A súa investigación enfocouse na Cataluña da Baixa Idade Media e é considerado unha autoridade na área da historia económica e social.	7 2017 Os arqueólogos Abdelouahed Ben-Ncer e Jean-Jacques Hublin presentan o achado dos restos fósiles máis antigos de <i>Homo sapiens</i> en Jebel Irhoud (Marrocos).
8 1922 Nace Zoraida Luces, pioneira na botánica en Venezuela. Especialista no estudo das gramíneas, traballou no Instituto Botánico de Venezuela, institución que tamén chegou a presidir.	9 1904 Nace William Joscelyn Arkell, experto en fósiles do Xurásico. O seu libro de 1956 reuniu e analizou estudos sobre esa era, unha obra chave que organizou e unificou o coñecemento sobre o Xurásico.	10 1941 Nace a bioquímica Norah Olemba. Esta pioneira na biotecnoloxía africana fundou o <i>Biotechnology Trust Africa</i> para impulsar o uso de produtos biotecnolóxicos agrícolas innovadores.	11 1907 Nace a pioneira en química e farmacia Josefa González Aguado. Traballou na determinación das raías analíticas cuantitativas de varios metais. A súa carreira viuse truncada por mor da Guerra Civil Española.	12 1912 Nace a física nuclear Eva Crane. Recibiu unha colmea como agasallo de vodas e acabou dedicando 60 anos de carreira investigadora ao estudo das abellas.	13 2016 O enxeñeiro Arthur Zang gaña o Premio África á Innovación en Enxeñaría polo seu <i>Cardio-Pad</i>, unha tableta médica que realiza e transmite electrocardiogramas en só 20 minutos.	14 2000 Falece a nutricionista Elsie Widdowson. Investigou sobre desnutrición e, durante a II Guerra Mundial, supervisou a adición de vitaminas aos alimentos e ao racionamento no Reino Unido.
15 1934 Nace a informática Hu Oiheng. Impulsou a intelixencia artificial e o recoñecemento de padróns, e logrou que China se conectase a Internet por primeira vez en 1994.	16 1915 Nace a investigadora en medicina nuclear e bioquímica Katherine Austin Lathrop. Membro do Proxecto Manhattan, foi pioneira no estudo dos efectos da radiación en seres vivos.	17 1987 Morre o derradeiro paxaro da <i>Ammospiza maritima nigrescens</i>, tamén chamado gorrión mariño escuro, o cal marca a súa extinción definitiva.	18 1928 Amelia Earhart convértese na primeira muller en cruzar o Atlántico en avión. Aínda que esta vez non puido pilotar, a súa fazaña converteuna en símbolo da aviación e a igualdade de xénero.	19 1957 Nace a viróloga Susana López Charretón. É recoñecida polas súas investigacións sobre rotavirus e mais polo seu labor divulgativo en temas de viroloxía.	20 2016 China presenta Sunway TaihuLight, a supercomputadora máis rápida do mundo no seu momento, cun rendemento superior a 125 petaflops.	21 2006 A Unión Astronómica Internacional dá os nomes de Nix e Hydra aos satélites do sistema binario formado por Plutón e Caronte.

22

1037 Falece o médico, filósofo e astrónomo **Ibn Sina (Avicena)**, coñecido como o príncipe dos médicos. Describiu moitas doenzas e propuxo tratamentos baseados en diagnósticos precisos.

23

1973 Falece o cardiólogo **Germán Somolinos**. Tras a Guerra Civil Española exiliouse a México. Alí destacou como historiador, con investigacións valiosas sobre a práctica médica do século XVI.

24

1921 Nace **Rosemary Lowe-McConnell**, recoñecida polos seus estudos sobre peixes tropicais grazas a expedicións en África e Suramérica. En 1997, recibiu a Medalla Lineanna pola súa carreira científica.

25

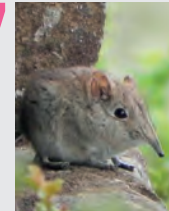
1903 **Marie Skłodowska-Curie** defende a súa tese de doutoramento (titulada *Investigacións sobre substancias radioactivas*) na Facultade de Ciencias de París. Obtivo a mención *cum laude*.

26

1976 Abre ao público a **torre CN de Toronto** (Canadá). Converteuse na estrutura autoportante máis alta do mundo, con 553 metros.

27

2014 Descríbese unha nova especie de musaraña elefante: **Macroscelides micus**. Cun peso de aproximadamente 28 gramos, considérase a máis pequena das musarañas elefante.

28

1825 Nace o químico **Emile Erlenmeyer**. Sintetizou a guanidina e a tirosina e explicou a estrutura de compostos como a lactona, mais é mundialmente coñecido polo matraz que leva o seu nome.

29

2021 Falece a ornitóloga e educadora **Audrey Msimanga**. Investigou como ensinar ciencia en contextos locais, diversos e multilingües, e liderou escolas en Suráfrica.

30

2016 A ONU declara o **Día Internacional dos Asteroides**. Brian May, guitarrista de Queen e astrofísico, impulsou esta data para alertar sobre o risco de impactos espaciais.

1

2

3

4

5

Three Minute Thesis (3MT)

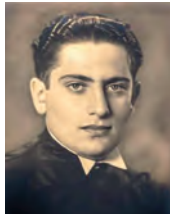
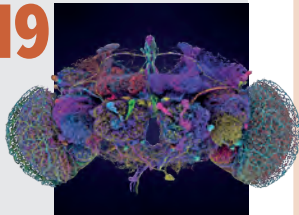
‘Three Minute Thesis’ (3MT) é unha competición internacional dirixida a estudantes de doutoramento que desafía a explicar o contido e a relevancia da súa investigación en só tres minutos e usando un único soporte visual. Orixinada en 2008 na Universidade de Queensland, Australia, estendeuse a preto de 900 universidades en máis de 85 países. O obxectivo principal é desenvolver habilidades de comunicación científica, permitindo que a investigación académica sexa comprensible para unha audiencia xeral e fomentando o diálogo entre

ciencia e sociedade. Cada participante debe condensar as súas ideas de maneira clara, concisa e atractiva, evitando tecnicismos. Alén dos campionatos locais, as e os gañadores poden avanzar a roldas rexionais e internacionais, ampliando a visibilidade do seu traballo e representando as súas institucións nun marco global de divulgación científica.

<https://threeminutethesis.uq.edu.au/>

FOUNDED BY THE UNIVERSITY OF QUEENSLAND

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
29	30	1 998 Falece o matemático e astrónomo Abu'l-Wafa. Introduciu a función tanxente, mellorou métodos de calcular as táboas de trigonometría e descubriu a fórmula do seno para a xeometría esférica.	2 1914 Nace Mário Schenberg, recoñecido como o físico teórico máis importante do Brasil. Son especialmente coñecidas as súas contribucións esenciais para entender as estrelas.	3 1886 Karl Benz patenta oficialmente o Benz Patent Motorwagen, considerado o primeiro automóbil autopropulsado por motor de combustión interna.	4 1956 Nace a matemática Carme Torras Genís. Especialista en intelixencia artificial e robótica, compaxina a súa investigación sobre robótica asistencial coa escritura literaria e a tecnocética.	5 1906 Nace a petróloga Ljudmila Dolar Mantuani. Publicou extensamente sobre tecnoloxía do formigón e os factores relacionados coa calidade do árido.
6 The African Academy of Sciences 1985 Créase a Academia Africana de Ciencia (AAS) en Nairobi (Kenya), como unha institución panafriicana dedicada a impulsar a ciencia en África.	7 1899 Nace a fisióloga e toxicóloga Anna Baetjer. Investigou como o traballo industrial afecta á saúde das mulleres e propuxo melloras de seguranza e de horarios (polas responsabilidades domésticas).	8 2021 O enxeñeiro químico Noël N'Guessan gaña o Premio África á Innovación en Enxeñaría polo sistema Kubeko para a xestión de subprodutos das colleitas e a súa transformación en compost e gas.	9 1926 Nace a médica Mathilde Krim. Foi membro do equipo que desenvolveu por primeira vez un método para a determinación prenatal do sexo.	10 1724 Nace a agrónoma e científica Eva Ekeblad. Descubriu como facer fariña e alcohol con patacas, o cal axudou a combater a fame. Foi a primeira muller en entrar na Academia de Ciencias de Suecia.	11 1811 O científico Amedeo Avogadro publica un ensaio sobre o contido molecular dos gases. A súa hipótese daría lugar á lei de Avogadro, fundamental para a química moderna.	12 1863 Nace o médico Albert Calmette. Descubriu, xunto co veterinario Camille Guérin, unha forma atenuada de <i>Mycobacterium tuberculosis</i> que se empregou na vacina para a tuberculose.
13 2023 Sara García Alonso recibe o Premio Ada Byron á Muller Tecnóloga. Esta investigadora en bioloxía molecular é ademais membro da reserva de astronautas da Axencia Espacial Europea.	14 1960 Jane Goodall chega á reserva do Gombe Stream (Tanzania) para iniciar o seu revolucionario estudo do comportamento dos chimpancés en liberdade.	15 1793 Nace a botánica Almira Lincoln Phelps. Os seus escritos sobre botánica influíron sobre outras mulleres da época que se dedicaron a esta ciencia, como Eunice Newton Foote.	16 1962 O explorador Michel Siffre internase nunha cova para realizar un experimento pioneiro de cronobioloxía e percepción do tempo. Saíu dous meses despois pensando que só pasaran 35 días.	17 1873 Nace a neurofisióloga Marcelle Lapicque. É coñecida polas súas investigacións sobre os impulsos nerviosos (cronaxia) e os efectos dos venenos, nomeadamente a estricnina, sobre a cronaxia.	18 1853 Nace o físico Hendrik Lorentz. Foi galardoado co Premio Nobel en 1902 polas súas investigacións sobre a influencia do magnetismo nos fenómenos eléctricos.	19 2018 Publícase o primeiro mapa cerebral completo dunha mosca da froita (<i>Drosophila melanogaster</i>) con resolución nanométrica, usando 7.000 cortes e 21 millóns de imaxes.

20

1896 Nace a xeóloga **Ellen Louise Mertz**. Levou a cabo unha investigación pioneira para os Ferrocarrís Estatais Daneses que serviu de base para a construción da antiga ponte do Pequeno Belt.

21

2000 O experimento **DONUT de Fermilab** mostra por primeira vez interaccións do neutrino tau captadas en placas de emulsión, o que confirma a existencia desta partícula.

22

Organización Mundial da Saúde

1946 Celébrase unha conferencia internacional en que se decide crear a **Organización Mundial da Saúde (OMS)** como organización global para mellorar a saúde pública.

23

1999 **Eileen Collins** convértese na primeira muller en comandar unha misión dun transbordador espacial da NASA (a misión STS-93 do Columbia).

24

1874 Nace a química **Ruth Pirret**. Xunto a Frederick Soddy, investigou a química dos elementos radioactivos. A súa investigación contribuíu á comprensión da desintegración radioactiva.

25

2005 O médico patólogo forense **Bennet Omalu** publica o seu descubrimento da encefalopatía traumática crónica (CTE) en xogadores de fútbol americano, o cal marca un fito na medicina deportiva.

26

1919 Nace **James Ephraim Lovelock**, médico, meteorólogo, escritor, inventor, químico atmosférico e ambientalista, famoso pola hipótese Gaia, que visualiza a Terra como un sistema autorregulado.

27

1921 Os médicos **Frederick Banting** e **Charles Best** conseguen illar e purificar insulina a partir de páncreas de can. Liberaron a súa patente para o beneficio da humanidade.

28

1966 Nace a química **Sossina M. Haile**. Investigadora na área de ciencia dos materiais, é coñecida por desenvolver as primeiras pilas ou celas de combustible de ácidos sólidos.

29

1939 Nace a bióloga **Marion J. Lamb**. Estudou o efecto de condicións ambientais —como a calor, a radiación ou a polución— na actividade metabólica e a variabilidade xenética da mosca *Drosophila*.

30

1917 Licénciase **Isabel Ovín Camps**, primeira española licenciada en Ciencias Químicas, tras completar os seus estudos na Universidade de Sevilla.

31

1939 Nace a zóloga **Marvalee Hendricks Wake**. É coñecida pola súa investigación sobre a bioloxía do desenvolvemento, anatomía e reprodución das cecílias, un tipo de anfibios sen extremidades.

1

2

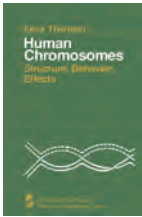
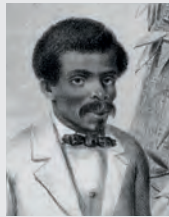
‘Ciencia al fresquito 365’

A iniciativa ‘Ciencia al fresquito 365’, impulsada pola Fundación Descubre en Andalucía, é un programa de divulgación científica que comezou desenvolvéndose nos veráns, pero que se estendeu a todo o ano, organizando actividades principalmente en municipios de menos de 50 000 habitantes. O seu obxectivo é achegar a ciencia a vilas e colectivos sociais mediante actividades gratuítas e accesibles para todos os públicos, como exposicións itinerantes, ciclos de cinema científico, obradoiros prácticos, rutas temáticas e cafés con ciencia. Estas

actividades abarcan diversas disciplinas, que inclúen a astronomía, a biodiversidade, a cristalografía e as matemáticas, e desenvólvense en espazos públicos como prazas, centros culturais e ao aire libre. Ademais, o programa fomenta a participación de colectivos en risco de exclusión social, colaborando con asociacións e ONG especializadas.

<https://fundaciondescubre.es/cienciaalfresquito/>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
27	28	29	30	31	1 1890 Nace Wilhelmine Mimi Johnson. Foi a primeira xeóloga de Noruega, fotografou minas en Kongsberg e foi conservadora do Museo Xeolóxico de Tøyen. Abriu camiño nun mundo dominado por homes.	2 1926 O astrónomo Karl Wilhelm Reinmuth descobre o asteroide Aethusa (1064), situado no cinto principal entre Marte e Xúpiter. Toma o nome dunha planta tóxica europea.
3 1949 Nace a química Carmenza Duque Beltrán. É especialmente coñecida polas súas investigacións sobre o aroma da froita e os compostos químicos presentes nos organismos mariños.	4 1916 Nace Eeva Therman-Patau. Publicou extensamente sobre xenética do cancro, anomalías do cromosoma X e desenvolvemento sexual, entre outros temas.	5 1813 Nace o filólogo, lingüista e naturalista Ivar Aasen. Estableceu un estándar de escritura da lingua norueguesa (<i>landsmål</i>) a partir de dialectos do oeste do país, que foi adoptado como oficial en 1885.	6 1934 Nace a viróloga Ana Gligic. Realizou importantes contribucións á comprensión e o control das febres hemorráxicas virais, incluído o virus de Marburgo.	7 1940 Nace a ictióloga Elly Cordiviola. Foi pioneira en estudar os peixes do río Paraná, as súas migracións e reprodución. O seu traballo axudou a conservar a biodiversidade acuática argentina.	8 1925 Nace a bióloga Jeanne Renaud-Mornant. Descubriu decenas de especies de tardígrados, animais microscópicos capaces de sobrevivir en condicións extremas.	9 1880 Falece o horticultor Edmond Albius. Con 12 anos, inventou o método de polinización da orquídea <i>Vanilla planifolia</i> que aínda hoxe permite o seu cultivo rendible fóra do seu hábitat natural.
10 1922 Nace a bióloga Mary Alice McWhinnie. Foi a primeira muller en navegar durante dous meses no Antártico. O seu obxectivo era estudar a relación entre a temperatura da auga e a fisioloxía do krill.	11 1926 Nace a médica Ruth Wynne-Davies. Especialista en ortopedia, investigou e escribiu, entre outros temas, sobre a xenética do pé equinovalgo e mais a escoliose.	12 2026 Ten lugar unha eclipse total solar. Pode verse no extremo norte de Siberia, o extremo oeste de Islandia, a illa de Groenlandia e a maior parte do norte de España.	13 1948 Nace a xeóloga Maureen Muggeridge. En 1979, descubriu o depósito de diamantes de Argyle, no norte de Australia occidental, un dos máis grandes do mundo.	14 1645 Nace o polímata Carlos de Sigüenza y Góngora. Foi un dos promotores das matemáticas na Nueva España e dirixiu as escavacións en Teotihuacán en 1675, as primeiras do México virreinal.	15 1890 Nace a axudante de laboratorio Andromache Papanicolaou. Durante 21 anos foi voluntaria para que o seu esposo George lle realizase citoloxías na procura dunha proba do cancro de útero.	16 1821 Nace Arthur Cayley, matemático británico, creador do cálculo matricial, base da álgebra lineal. Publicou máis de 900 artigos e revolucionou a xeometría.

17

2017 Philiswa Nomngongo recibe o Premio ás Mulleres na Ciencia en Suráfrica. Investiga a química analítica ambiental e o uso de nanomateriais para o tratamento e a análise de augas.

18

2026 Día Internacional da Arqueoloxía. Esta ciencia da rama das humanidades permite entender o noso pasado e presente. A data lembra o asasinato do arqueólogo sirio Khaled al Asaad.

19

1960 As cadelas **Belka** e **Strelka** viaxan ao espazo exterior no Korabl-Sputnik 2, acompañadas de ratos, ratas e plantas. Foron os primeiros seres vivos en sobrevivir a unha viaxe espacial.

20

1897 Ronald Ross observa o parasito da malaria nun mosquito *Anopheles*. A súa descuberta permitiu entender como se transmite a enfermidade. Gañou o Premio Nobel de Fisioloxía ou Medicina en 1902.

21

1816 Nace o químico **Charles Frédéric Gerhardt**. Traballou na reforma da notación de fórmulas químicas. Tamén estudou, entre outros, a síntese do ácido acetilsalicílico, base da aspirina.

22

1935 Nace o bioquímico **Christopher J. Chetsanga**. Fixo contribucións pioneiras no estudo da reparación do ADN, descubriendo enzimas chave neste proceso fundamental na loita contra o cancro.

23

1918 Nace a física e meteoróloga **Anna Mani**. Deseñou instrumentos para medir a radiación solar, o ozono e o vento, claves para entender o clima e as enerxías limpas.

24

1884 Nace a entomóloga **Annette Braun**. Foi unha recoñecida experta en microlepidópteros, pequenas couzas cuxas larvas viven dentro de follas. Describiu máis de 340 especies e revolucionou a entomoloxía.

25

1760 Falece o arquitecto e enxeñeiro **Eugénio dos Santos**. Foi responsable da reconstrución de Lisboa tras o terremoto de 1755, seguindo criterios antisísmicos que marcaron un fito na enxeñaría.

26

1935 Nace a programadora **Karen Spärck Jones**. Desenvolveu o indicador IDF, que mide a relevancia dunha palabra nun texto para identificar información chave en documentos dixitais.

27

1842 Nace a inventora **Carrie Jane Everson**. Patentou un método para separar minerais usando burbullas de aceite, base da flotación por espuma. A súa técnica revolucionou a minaría moderna.

28

2026 Día Mundial da Síndrome de Turner, unha anomalía cromosómica que foi descrita por Henry Turner en 1938. Afecta a persoas de sexo feminino e pode causar baixa estatura ou infertilidade, entre outros.

29

1873 Nace a filóloga **Maria Goyri**. Foi pioneira en filoloxía e literatura española. Defendeu a educación das mulleres e estudou o romanceiro popular xunto a Ramón Menéndez Pidal.

30

2021 A ONU confirma a **erradicación da gasolina con chumbo** a nivel mundial. Este logro evita máis de 1,2 millóns de mortes anuais e aforra máis de 2,4 billóns de dólares.

31

1870 Nace a médica e pedagoga **Maria Montessori**. O seu método educativo, usado en todo o mundo, fomenta a autonomía infantil e a aprendizaxe a través da experiencia.

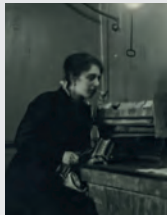
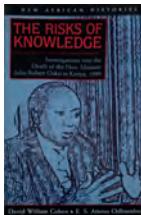

CSIC de Cine

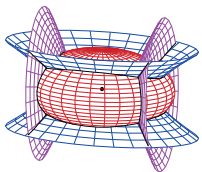
‘CSIC de Cine’ é unha iniciativa do Consello Superior de Investigacións Científicas (CSIC) que fusiona cine e divulgación científica nun ciclo de proxeccións ao aire libre. Desde o seu lanzamento en 2022, celebrouse en Madrid e estendouse a Barcelona, ofrecendo unha programación gratuita que inclúe películas contemporáneas que veñen precedidas de coloquios con persoal investigador experto nas materias que se

abordan nas proxeccións. O obxectivo é achegar a ciencia á cidadanía mediante o cine, xerando espazos de reflexión sobre temas científicos e sociais. As sesións son inclusivas, con subtítulado accesible, audiodescrición e bucle magnético, para garantir a participación de persoas con discapacidade auditiva e visual. Ademais, ofrécense acceso remoto a través da canle de YouTube CSIC Divulga.

<https://www.csic.es/es/cultura-cientifica/proyectos-de-divulgacion/csic-de-cine>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
31	1 1875 Nace a bióloga Edith Berkeley, experta en poliquetos, vermes segmentados mariños chave nos ecosistemas. Deu prestixio á estación biolóxica de Nanaimo co seu labor taxonómico.	2 2001 Falece o cirurxián Christiaan Barnard. Realizou o primeiro transplante de corazón humano exitoso en 1967 e que revolucionou a medicina cardíaca mundial.	3 2020 A enxeñeira Charlette N'Guessan convértese na primeira muller en gañar o Premio África á Innovación en Enxeñaría, polo seu sistema de recoñecemento facial e IA para verificar identidades.	4 1959 Nace o filósofo e ensaísta Daniel Innerarity. A través da súa teoría da democracia complexa contribuíu á adaptación dos principios normativos da democracia ás sociedades actuais.	5 1893 Nace a química Susi Glaubach. Traballou na formación de glicerol durante a fermentación alcohólica. Tamén estudou a produción de insulina xunto ao farmacólogo Ernst Peter Pick.	6 1968 Nace o médico Manel Esteller Badosa. É un referente internacional en epixenética e os seus traballos son clave para comprender mellor, entre outros, o proceso de transformación das células cancerosas.
7 1830 Nace a naturalista Mary Davis Treat. Colaborou con Charles Darwin mediante correspondencia postal, achegando observacións cruciais sobre plantas carnívoras.	8 1923 Nace a enxeñeira Eleanor Vadala. Foi directora de investigación do Centro de Desenvolvemento Aéreo Naval en Pensilvania, onde desenvolveu materiais sintéticos lixeiros para o seu uso en aeronaves.	9 1974 Albert Ghiorso e Glenn T. Seaborg anuncian o descubrimento do seaborgio (número atómico 106). Este elemento radioactivo foi nomeado en honor a Seaborg, pioneiro na química nuclear e transuránica.	10 1894 Nace a médica María Hervás Moncho. Durante a Guerra Civil Española dirixiu en Valencia o laboratorio de seroloxía de transfusión, que mellorou diagnósticos de sífilis e seguridade sanguínea.	11 1945 Nace o historiador e académico Eisha Stephen Atieno Odhiambo. Analizou os riscos do saber e o poder en África desde a historia e a cultura.	12 1940 Descóbrese a cova de Lascaux (Francia). As súas pinturas paleolíticas, con máis de 600 figuras animais, son Patrimonio da Humanidade e chave para entender a arte prehistórica europea.	13 1913 Nace a arqueobotánica Maria Hopf. En 1968 cofundou o IWGP, grupo chave que promove o estudo internacional de restos vexetais arqueolóxicos para entender a relación humanos-plantas.
14 1881 Falece o escritor, lingüista e recompilador do folclore Juan Antonio Saco y Arce. Foi autor da <i>Gramática Gallega</i> (1868), primeira descrición científica da lingua galega.	15 1948 Nace a conservacionista Yolanda Kakabadse Navarro. Foi a primeira muller presidenta da Unión Internacional para a Conservación da Natureza (IUCN). Tamén presidiu WWF.	16 1933 Nace Stephanie Shirley, pioneira en informática. En 1962 fundou Freelance Programmers, empresa de software que promovía traballos flexibles desde casa, maioritariamente para mulleres.	17 1844 Autorízase a construción dun «camiño de ferro» desde os xacementos de hulla de Langreu e Siero ao porto de Xixón. Foi a primeira liña de ferrocarril de carácter industrial en España.	18 1943 Nace Nan McKenzie Laird. En 2021 gañou o Premio Internacional de Estatística por desenvolver métodos para analizar datos recollidos ao longo do tempo en estudos lonxitudinais complexos.	19 1813 Nace o astrónomo Christian Heinrich Friedrich Peters. Descubriu 48 asteroides entre 1861 e 1889 e elaborou cartas estelares que marcaron un fito na astronomía moderna.	20 1994 Falece o médico Abioseh Davidson Nicol. Describiu a descomposición da insulina no corpo humano, un avance importante para o tratamento da diabetes.

21

1842 Falece o matemático e astrónomo **James Ivory**. Formulou o teorema de Ivory: nunha familia de seccións cónicas confocais, as diagonais de certos cuadriláteros teñen igual lonxitude.

22

1991 A Biblioteca Huntington (Los Ángeles) exhibe por primeira vez en público os **manuscritos do mar Morto**. O seu estudo é chave para entender o nacemento do cristianismo dentro do xudaísmo.

23

1848 **John Curtis** produce en EE.UU. a primeira goma de mascar comercial procedente de abetos. O seu éxito marcou o inicio dunha industria que despois incorporou sabores e se popularizou globalmente.

24

1981 Nace a bióloga mariña **Diana Marcela Bolaños Rodríguez**. É coñecida polos seus estudos sobre os platihelminths, un filo de invertebrados coñecidos como vermes planos.

25

1970 Nace a física **Susana Marcos Celestino**. Especializada en óptica, é recoñecida polas súas contribucións ao desenvolvemento de instrumentos de diagnóstico e corrección en oftalmoloxía.

26

1904 Nace a astrónoma **Reysa Bernson**. É coñecida polo seu labor de divulgación da astronomía en Francia mediante demostracións públicas e o desenvolvemento de planetarios.

27

1822 **Jean-François Champollion** anuncia que descifrou a Pedra de Rosetta, chave para entender os xeroglifos e dar orixe á exiptoloxía moderna.

28

2026 Celébrase o **Día Mundial contra a Rabia**. Promovido desde 2007 pola Alianza Mundial para o Control da Rabia, é unha homenaxe a Louis Pasteur, creador da primeira vacina antirrábica.

29

2024 A gravidade da Terra captura temporalmente o **asteroide 2024 PT5**, de 11 metros de diámetro. Durante 57 días, este asteroide converteuse no que se coñece como «minilúa».

30

1901 Nace a botánica **Helia Bravo Hollis**. Pioneira no estudo de cactáceas, fundou o Xardín Botánico da UNAM. Varias especies como *Opuntia heliae* e *Ariocarpus bravoanus* levan o seu nome.

1

2

3

4

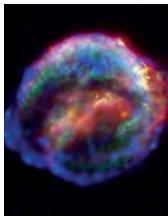

Science Truck

‘Science Truck’ é unha iniciativa da Fundación Española para a Ciencia e a Tecnoloxía (FECYT) que busca achegar a ciencia ao público xuvenil de maneira entretida e educativa. Este proxecto audiovisual está protagonizado por youtubeiros/as científicos/as como Inés Dawson, Javier Santaolalla ou Rocío Vidal. Os episodios abordan temas científicos actuais e

relevantes, como biotecnoloxía, evolución, robótica e economía, co obxectivo de espertar a curiosidade e o pensamento crítico no estudantado. Ademais, o programa fomenta a participación activa na ciencia e promove a alfabetización científica. ‘Science Truck’ emítese a través de YouTube e está dispoñible en diversas plataformas dixitais.

<https://www.youtube.com/c/ScienceTruck>

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
28	29	30	1 2025 Falece a etóloga Jane Goodall. É recoñecida internacionalmente por ter estudado durante seis décadas as interaccións sociais e familiares dos chimpancés salvaxes en Tanzania.	2 1982 O químico Manuel Ballester Boix recibe o Premio Príncipe de Asturias de Investigación Científica e Técnica. O xurado destacou os seus estudos sobre radicais libres de grande estabilidade.	3 1916 Nace o veterinario James Alfred Wight, coñecido polo pseudónimo James Herriot. Os seus libros con anécdotas da súa vida como veterinario rural levan suscitado numerosas vocacións en todo o mundo.	4 1991 Asíñase en Madrid o acordo polo que se declara a Antártida reserva natural para a paz e a ciencia, prohibíase a minaría excepto para a investigación e régúlase o impacto ambiental.
5 1920 Nace a bioquímica Elizabeth Bugie Gregory. Xunto a Selman Waksman e Albert Schatz identificou a estreptomicina, o primeiro antibiótico eficaz contra a tuberculose.	6 1896 Nace a bioquímica Nine Choucroun. Colaboradora de Jean Perrin, desenvolveu, entre outras, a técnica da electroforese, que permite separar moléculas como proteínas ou ADN.	7 1885 Nace o físico Niels Bohr. É coñecido por desenvolver a teoría atómica e a mecánica cuántica. Recibiu o Premio Nobel de Física en 1922 polas súas investigacións sobre a estrutura do átomo.	8 1826 Nace Emily Blackwell. Foi cofundadora e principal motor de crecemento do Hospital de Mulleres e Nenos de Nova York, e promoveu a formación médica feminina.	9 1604 Obsérvase a supernova SN 1604, coñecida como supernova de Kepler, a última vista na nosa galaxia. No momento da súa observación foi o obxecto máis brillante no ceo a excepción do Sol.	10 1898 Nace Eugen Wüster, considerado o pai da terminoloxía como disciplina autónoma. Tamén traballou sobre os problemas da bibliografía ou o sistema de Clasificación Decimal Universal.	11 1999 Ahmed Zewail recibe o Premio Nobel de Química polas súas investigacións pioneiras na femtoquímica, que estuda as reaccións químicas en escalas de tempo extremadamente breves.
12 2003 Lánzase oficialmente a Sociedade Africana de Xenética Humana (AFSHG) para promover a investigación en xenética humana en África e fomentar a colaboración científica.	13 1862 Nace a exploradora e etnógrafa Mary Henrietta Kingsley. O seu traballo contribuíu a dar forma ás percepcións occidentais da cultura de África e o colonialismo.	14 1926 Nace a física Wang Yening. Publicou máis de 200 artigos científicos e é especialmente recoñecida polas súas investigacións en supercondutividade de alta temperatura.	15 1979 Allan M. Cormack e Godfrey Hounsfield reciben o Premio Nobel de Medicina por sentar as bases teóricas e construír o primeiro escáner de tomografía computadorizada, que revoluciona o diagnóstico médico.	16 1843 William Rowan Hamilton concibe os cuaternións, unha extensión dos números complexos que non cumpre a propiedade conmutativa. Anotou a súa fórmula base nunha ponte de Dublín.	17 1905 Nace a microbióloga e nutricionista Audrey Josephine Cahn. Foi unha das primeiras expertas en recomendar a inxesta de graxas poliinsaturadas e o seu traballo foi chave para compilar táboas de calorías.	18 1793 A Real Escola de Veterinaria en Madrid abre as súas portas. Foi a primeira institución estatal en España dedicada ao ensino da veterinaria regrado.

19

1900 Max Planck formula unha nova lei de radiación para corpos negros ao asumir que a enerxía se emite en paquetes ou *quanta*, o que marcou o inicio da teoría cuántica.

20

1929 Nace a tecnóloga de alimentos **Mary Earle**. Formou parte da xunta directiva do Instituto de Investigación de Cultivos e Alimentos de Nova Zelandia e dirixiu a Xunta da Industria Porcina.

21

1805 Falece durante a batalla de Trafalgar o científico e mariño **Cosme de Churrua**, quen realizou importantes achegas en cartografía, xeografía e matemáticas aplicadas á navegación.

22

1917 Nace a arqueóloga **Annette Laming Empeaire**. Dedicou gran parte da súa vida á prospección arqueolóxica de Suramérica descubrindo en 1975 o fósil humano máis antigo do continente.

23

2017 A ecóloga **Sandra Díaz** recibe o Premio Ramón Margalef de Ecoloxía por desenvolver o concepto de diversidade funcional e demostrar como o cambio ambiental global afecta a ecosistemas vexetais.

24

1911 Nace a médica **Tsai-Fan Yu**. Codesenvolveu unha explicación da causa da gota e experimentou cos primeiros medicamentos para tratar esta doenza, remedios que aínda hoxe se usan.

25

1913 Nace a química **Marjorie J. Vold**. A súa investigación, centrada en coloides —unha mestura non homoxénea de dúas ou máis fases—, foi recoñecida coa Medalla Garvan-Olin da Sociedade Estadounidense de Química.

26

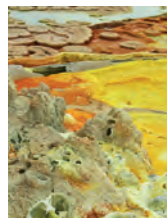
2006 A NASA lanza a **misión STEREO**, dúas sondas que estudan o Sol en 3D, revelando como ocorren as erupcións solares e axudando a previr danos en satélites e redes eléctricas.

27

1931 Nace a médica, escritora e activista política exipcia **Nawal El Saadawi**. Doutora en Psiquiatría, é recoñecida por denunciar a práctica da mutilación xenital feminina.

28

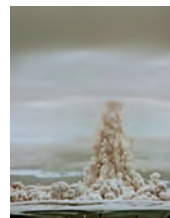
2019 Revelan que nas augas de **Dallol** (Etiopía) nin os microbios máis resistentes sobreviven. Alí, algúns minerais imitan formas orgánicas e dan pistas de falsos positivos na procura de vida extraterrestre.

29

1920 Nace o médico e biólogo **Baruj Benacerraf**. Gañou o Nobel por descubrir xenes que regulan a resposta inmunolóxica, chave para entender transplantes e doenzas autoinmunes.

30

1961 En Nova Zembla (océano Ártico) ten lugar a detonación da bomba de hidróxeno soviética bautizada como **bomba do Tsar**, a maior arma nuclear construída ata o momento.

31

2011 Segundo cálculos estatísticos aproximados, **nace o habitante 7.000 millóns do planeta Terra**. Estímase que en outubro de 2026 haberá 1.300 millóns de habitantes máis.

1

Ellas ilustran Botánica

Ellas ilustran botánica é unha obra que rescata do esquecemento mulleres que uniron ciencia e arte a través da ilustración botánica. O libro, publicado pola Editorial CSIC, mostra o traballo de ilustradoras científicas desde o século XVII ata a actualidade. Inclúe máis de 50 obras realizadas con diferentes técnicas, como o debuxo, o gravado, a fotografía ou a pintura, e unha trintena de biografías de autoras. A obra foi recoñecida polo seu

excelente acabado e deseño, polo que foi premiada polo Ministerio de Cultura como o Mellor Libro de Arte editado en 2023. Paralelamente, produciuse unha exposición homónima que presenta máis de 600 obras de autoras de 22 países, desde o século XVII ata a actualidade, organizada como un “xardín vertical debuxado” que conecta arte e ciencia, e foi exhibida no Real Xardín Botánico de Madrid.

http://libros.csic.es/product_info.php?products_id=1704

Novembro

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
26	27	28	29	30	31	1 1927 Nace a entomóloga Clare R. Baltazar. Descubriu 108 especies e oito xéneros novos de avespas parasitas. O seu traballo axudou moito ao control de pragas en Filipinas.
2 1909 Nace a física Katharina Boli-Dornberger. Introduciu o concepto matemático de grupoide para describir cristais desordenados. Estudou estruturas orgánicas e inorgánicas e mellorou os métodos de difracción.	3 1889 Nace a neuróloga Lucja Frey. Descubriu en 1923 a síndrome que posteriormente se chamou síndrome de Frey: ao comer, algunhas persoas senten suor e calor nunha meixela por dano nervioso.	4 1921 Nace a enxeñeira química Mary Sherman Morgan. Inventou o combustible líquido <i>hydnyne</i>, que impulsou o foguete Jupiter-C e axudou a lanzar o primeiro satélite estadounidense, o Explorer 1.	5 1957 Falece a enxeñeira Olive Dennis. Realizou innovacións que melloraron a comodidade das viaxes en tren, como asentos reclinables, tapizaría antimanchas ou luces que podían atenuarse pola noite.	6 2017 A BBC designa a Quarraisha Abdool Karim, epidemióloga e cofundadora de CAPRISA (Centro para a Investigación da SIDA en Suráfrica), como unha das sete mulleres pioneiras na ciencia.	7 1883 Con só 19 anos, Odón de Buen expón o seu traballo <i>Apuntes geográfico-botánicos sobre la zona central de la Península Ibérica</i>, en que inclúe formulacións precursoras da ecoloxía en España.	8 1934 Falece o médico Carlos Chagas. Descubriu a enfermidade de Chagas, identificando o parasito <i>Trypanosoma cruzi</i>, o seu insecto vector e os síntomas clínicos, o cal revolucionou a medicina tropical.
9 1876 Nace o microbiólogo Hideyo Noguchi. Foi o primeiro en obter cultivos puros de <i>Treponema pallidum</i>, a bacteria causante da sífilis, nun medio de cultivo puro, que avanzou no seu diagnóstico.	10 2005 A investigadora e viróloga Mireille Dosso é galardoada coa Medalla UNESCO/Institut Pasteur polo seu destacado labor en microbioloxía e saúde pública en África occidental.	11 1866 Nace a química Martha Annie Whiteley. Durante a Primeira Guerra Mundial participou no desenvolvemento de gas mostaza e na síntese de anestésicos como procaina e fenacetina.	12 1906 Alberto Santos Dumont gaña o premio do Aeroclub de Francia ao establecer o primeiro récord de distancia de voo: 220 metros.	13 1987 Phillip Tobias, paleoantropólogo, recibiu o Premio Balzan de Antropoloxía Física polo seu traballo nos sitios de fósiles de homínidos de Suráfrica, fundamentais para entender a evolución humana.	14 2003 Descóbrese Sedna, un obxecto situado máis alá de Neptuno, o corpo menor do Sistema Solar, número 90377. Foi detectado desde o observatorio do monte Palomar (California).	15 1967 Publícase na revista <i>PNAS</i> o achado dos fitocromos, pigmentos que permiten ás plantas detectaren a luz vermella e vermella afastada, que regulan o seu crecemento e desenvolvemento.

16

1921 Nace a farmacóloga **Eva King Killam**. Investigou como os fármacos afectan ao cerebro e ao comportamento. Estudou a epilepsia, a dependencia de opiáceos e estruturas cerebrais como o hipocampo.

17

1970 **Douglas Engelbart** patenta o indicador de posición X-Y para pantallas ou rato de ordenador. Inventouno para permitir seleccionar textos na pantalla e manipularlos.

18

1923 Nace a neurocientífica **Edith Graef McGeer**. É coñecida polo seu traballo e contribucións á investigación da prevención e o tratamento do alzhéimer e outras doenzas neurodexenerativas.

19

1922 Nace o lingüista, epigrafista e etnólogo **Yuri Valentínovich Knórozov**. Especializado na lingua maia, as súas hipóteses contribuíron enormemente ao desciframento do sistema de escritura maia.

20

1885 Nace **Berta de Haas-Lorentz**. Foi a primeira persoa en estudar teoricamente as flutuacións térmicas en circuitos eléctricos, considerando os electróns como partículas brownianas.

21

1902 Nace a astrónoma **Elena Kazimirtchak-Polonskaia**. É coñecida polos seus estudos sobre as perturbacións de meteoros e demostrar a influencia gravitacional de planetas xigantes como Xúpiter e Saturno.

22

1904 Nace o físico **Louis Néel**. Descubriu o antiferromagnetismo e a temperatura de Néel, conceptos chave no estudo do magnetismo e aplicacións tecnolóxicas como a memoria magnética.

23

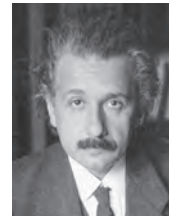
1917 Nace a matemática **Elizabeth Scott**. Combinou estatística con astronomía e meteoroloxía. Descubriu o efecto Scott e promoveu a igualdade de xénero na ciencia.

24

1926 Nace o físico **Tsung-Dao Lee**. Xunto a Chen-Ning Yang, descubriu que as interaccións débiles violan a simetría de paridade, un achado clave na física de partículas.

25

1915 **Albert Einstein** presenta as súas ecuacións da teoría xeral da relatividade ante a Academia Prusiana das Ciencias (Alemaña).

26

1966 Inaugúrase a **primeira planta mareomotriz do mundo**. Situada no esteiro de Rance, na Bretaña, foi a primeira planta eléctrica que usaba a subida e baixada das mareas para xerar electricidade.

27

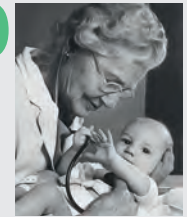
2005 Realízase o **primeiro transplante parcial de cara da historia**. A paciente foi Isabelle Dinoire, unha muller francesa que sufrira graves lesións faciais logo de ser atacada polo seu can.

28

1931 Nace a microbióloga **Ángela Restrepo Moreno**. Ao longo da súa dilatada carreira especializouse en doenzas causadas por fungos, o seu diagnóstico e tratamento.

29

1946 Aplícase por primeira vez a **manobra de Blalock-Taussig** a un bebé de 11 meses para tratar a síndrome do bebé azul, o cal marca un fito na cardiología pediátrica.

30

1919 Nace **Jane Wright**, coñecida por contribuír ao desenvolvemento da quimioterapia fronte ao cancro. Usou cultivos de tecidos humanos para probar fármacos e desenvolveu catéteres para administrar medicamentos.

NOV 2025

**SEMANA
DE LA CIENCIA
Y LA TECNOLOGÍA
EN EL CSIC**

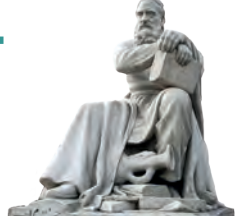
Semana da Ciencia e a Tecnoloxía

A Semana da Ciencia e a Tecnoloxía é unha das principais iniciativas de divulgación científica en España. Desde 2001, o CSIC participa activamente neste evento, organizando máis de 300 actividades gratuítas que buscan achegar a ciencia á cidadanía. A programación inclúe desde talleres a charlas, rutas científicas, exposicións, xincanas, *escape rooms* e mesmo espectáculos escénicos, dirixidos a públicos de todas as idades. Cada edición aborda temáticas diversas e actuais, como sustentabilidade, intelixencia

artificial, biodiversidade ou innovación tecnolóxica, fomentando o interese pola investigación e o pensamento crítico. A iniciativa celébrase simultaneamente en decenas de localidades en España, combinando actividades presenciais e en liña para ampliar o seu alcance.

<https://www.semanadelaciencia.csic.es>

Decembro

LUNS	MARTES	MÉRCORES	XOVES	VENRES	SÁBADO	DOMINGO
30	1 1945 A química María Teresa Toral é encarcerada por segunda vez. A premio nobel Irène Joliot-Curie media na causa e a presión internacional logra que a súa condena se reduza a dous anos de prisión.	2 1929 Descóbrese en Zhoukoudian (China) o cráneo case completo do chamado «home de Pequín» (<i>Homo erectus pekinensis</i>). Datado en 780.000 anos, é unha peza fundamental no crebacabezas da evolución humana.	3 1800 Realízase a primeira vacinación masiva en España contra a varíola. Realízase o médico Francesc Píguillem en Puigcerdà (Xirona), coa vacina descuberta por Edward Jenner en 1798.	4 1131 Falece o matemático, astrónomo e poeta Omar Jayam. Corrixiu o calendario zoroástrico (persa), que segue utilizándose actualmente en Irán e Afganistán.	5 2026 Celébrase, como cada ano desde 2013, o Día Mundial do Solo, para concienciar sobre a importancia dun solo saudable e promover a súa xestión sostible.	6 1586 Nace Niccolò Zucchi, frade xesuíta, astrónomo e físico. Entre os seus inventos, un telescopio reflector con que observou por primeira vez as bandas de Xúpiter.
7 1995 A sonda atmosférica da misión Galileo ingresa na atmosfera do planeta Xúpiter, tras seis anos de viaxe, realizando as primeiras medicións directas deste planeta xigante gasoso.	8 1994 Científicos do GSI, centro de investigación alemán, dirixidos por Sigurd Hofmann, logran crear por primeira vez o elemento químico roentgenio ao fusionar bismuto e níquel.	9 1905 Nace a destacada profesora Angie Turner King, unha das primeiras mulleres afroamericanas con título en Química e Matemáticas e un doutoramento. Inspirou a estudantes como Katherine Johnson.	10 1911 Marie Skłodowska-Curie recibe o seu segundo Nobel, esta vez en Química, por descubrir os elementos polonio e radio; foi a primeira persoa en recibir dous premios Nobel en diferentes ciencias.	11 1972 A misión Apolo 17 aluou no val de Taurus-Littrow. Foi a última vez que humanos camiñaron sobre a Lúa, o cal marcou a fin das misións Apolo.	12 1891 Publícase o Diccionario de la Historia Natural de Odón de Buen que introduce a xeografía biolóxica, unha nova rama da bioloxía. Considérase un antecedente da ecoloxía moderna.	13 1908 Nace Elizabeth Alexander, considerada a primeira muller radioastrónoma. Durante a Segunda Guerra Mundial interpretou sinais anómalos de radar como emisións solares, achado clave neste campo.
14 1901 Nace Helen Blair Barlett. Doutora en mineraloxía, desenvolveu un illante cerámico para buxías, que mellora o seu rendemento. Foi a primeira muller en acadar o rango de científica en General Motors.	15 1951 Nace o químico Avelino Corma Canós. É recoñecido pola súa investigación sobre catalizadores aplicados á refinación de hidrocarburos e derivados da biomasa, o cal mellora a súa eficiencia.	16 1899 Nace a inmunóloga Eleanor Albert Bliss. A súa investigación contribuíu ao uso xeneralizado de antibióticos en medicina. Foi pioneira no uso de sulfonamidas para tratar infeccións bacterianas.	17 2019 Jean-Jacques Muyembe-Tamfum, microbiólogo congolés, foi recoñecido pola revista <i>Nature</i> por liderar a investigación que descubriu o tratamento máis efectivo para o Ébola, mAb114.	18 1881 Nace Gladys Rowena Henry Dick médica que, xunto ao seu esposo, identificou a bacteria causante da escarlatina, causante de morte infantil daquela, e desenvolveu unha vacina e antitoxina para tratala.	19 1952 Comeza a Gran Smog de Londres, unha densa néboa tóxica causada por contaminación que provocou miles de mortes e transformou a lexislación ambiental británica.	20 1870 Nace Rose Eudora Collom, botánica autodidacta que, aos 44 anos, comezou a estudar a flora de Arizona. Foi a primeira botánica remunerada do Gran Canón e descubriu varias especies.

21

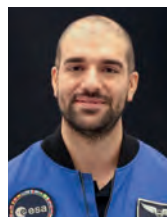
2020 A Axencia Europea do Medicamento aproba a **vacina de Pfizer fronte á covid-19**. Foi unha ferramenta chave na loita contra a pandemia.

22

1958 Nace a farmacóloga **María José Alonso Fernández**. É pioneira na aplicación da nanotecnoloxía en fármacos, para conseguir o máximo beneficio na súa administración e efectos.

23

1988 Nace o enxeñeiro aeronáutico **Pablo Álvarez Fernández**. En abril de 2024 graduouse como astronauta da Axencia Espacial Europea (ESA), o que o converteu no segundo español en facelo.

24

1959 Nace a xeóloga **Carlota Escutia Dotti**. É coñecida polo seu traballo sobre a evolución xeolóxica da Antártida e o papel do casquete polar nos cambios climáticos globais.

25

2021 A **erupción do volcán Cumbre Vieja** na illa canaria da Palma, en España, é declarada oficialmente concluída. Marcou un episodio dramático para a illa.

26

1933 Paténtase a radio FM, inventada por **Edwin Armstrong**. Esta tecnoloxía permitiu transmisións de audio máis limpas, con menos interferencias e mellor calidade que a radio AM.

27

1923 Nace a criptonalista **Margaret Betts**. Traballou en Bletchley Park desde 1943 ata 1945, operando máquinas para descifrar códigos nazis durante a Segunda Guerra Mundial.

28

1818 Nace **Carl Remigius Fresenius**, un dos químicos máis importantes da historia. Pai da química analítica, sistematizou métodos e difundíunos mundialmente.

29

1923 Nace o historiador, antropólogo, físico e político **Cheikh Anta Diop**. Estudou as orixes da humanidade e a cultura africana precolonial. A Universidade de Dakar adoptou o seu nome.

30

1691 Falece o químico-físico **Robert Boyle**. Grazas á súa fortuna, puido dedicar moito tempo á investigación; descubriu, por exemplo, a relación entre presión e volume dos gases (lei de Boyle).

31

1894 Nace a neurocirurxía **Serafima Bryusova**. Entre outros, estudou a dor no cerebro, tumores e a presión intracranial, o cal contribuíu ao avance da cirurxía cerebral.

1

2

3

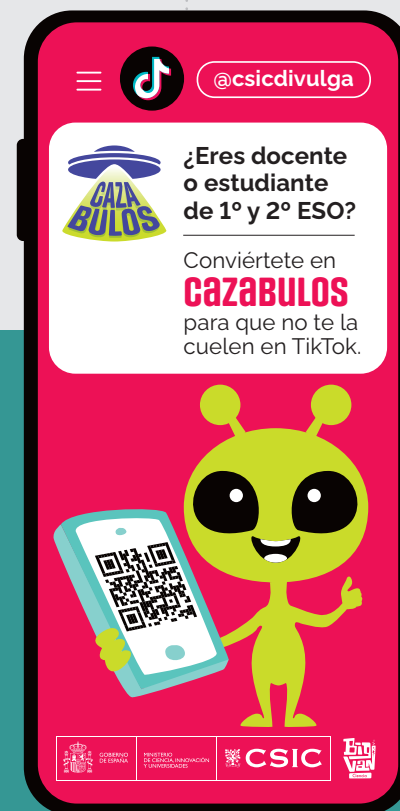

Cazabulos

A iniciativa 'Cazabulos', impulsada polo CSIC e Big Van Ciencia, busca combater a desinformación científica en redes sociais, especialmente entre adolescentes de 12 a 14 anos. A través dunha formación en liña e un concurso de vídeos, o programa ensina a detectar e desmontar loíadas científicas en plataformas como TikTok. O estudantado crea vídeos curtos para refutar contidos enganosos, fomentando o pensamento crítico e a alfabetización mediática. Ademais, organízase un espectáculo de ciencia e humor

para achegar o tema de maneira dinámica. A participación está aberta a centros educativos de España e América Latina, promovendo a colaboración internacional na loita contra a desinformación. Cazabulos apodera as e os mozos para se converteren en axentes activos na identificación e corrección de información falsa en liña.

<https://www.cazabulos.es/>

CALENDARIO 2027

XANEIRO

L	M	Mé	X	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

FEBREIRO

L	M	Mé	X	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

MARZO

L	M	Mé	X	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

ABRIL

L	M	Mé	X	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

MAIO

L	M	Mé	X	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

XUÑO

L	M	Mé	X	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

XULLO

L	M	Mé	X	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

AGOSTO

L	M	Mé	X	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

SETEMBRO

L	M	Mé	X	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

OUTUBRO

L	M	Mé	X	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

NOVEMBRO

L	M	Mé	X	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

DECEMBRO

L	M	Mé	X	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

A realización deste calendario foi posible grazas a:

Coa colaboración de:

Centros do CSIC: Instituto Geológico y Minero de España, Instituto Cajal, Instituto de Recursos Naturales y Agrobiología de Salamanca, Instituto de Investigacións Mariñas, Instituto Nacional de Investigación y Tecnología Agraria y Alimentaria.

Mujeres con Ciencia, Centro de Estudios Africanos, Universidad de Las Palmas de Gran Canaria, Casa África, Universitat Autònoma de Barcelona, Canaima, PRISMA Asociación para la Diversidad Afectivo-Sexual y de Género en Ciencia, Tecnología e Innovación, Comisión Mujeres y Geología - Sociedad Geológica de España, Fundación Odón de Buen, Asociatia Secular-Umanista din România.

Un agradecemento especial á Agencia SINC por ser unha excelente fonte de información.
A todas as persoas que participaron na recompilación, a revisión e a tradución das efemérides, moitas grazas!

Atopa a **GUÍA DIDÁCTICA** con ideas para o traballo na aula en: <https://eventociencia.es/calendario-cientifico-escolar/>